

Skrzypek, Marcin

"Scriptores. Pamięć - Miejsce - Obecność"

Obyczaje 12-13, 30

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Tych, którzy cenili „Scriptores Scholarum - kwartalnik uczniów i nauczycieli oraz ich Przyjaciół” pragnę uspokoić: zbieżność tytułów nie jest przypadkowa. Wręcz przeciwnie, „Scriptores” stanowi kontynuację tamtego pisma (stąd niniejszy zeszyt nosi numer kolejny po ostatnim, 26. numerze „Scriptores Scholarum”, który ukazał się jesienią 2000 roku). Kontynuacją była przerwa w jego wydawaniu, reforma szaty graficznej i wszelkie inne zmiany.

Jedną z podstawowych zmian w piśmie była rezygnacja z wysuwania na plan pierwszy stricte oświatowych ambicji na rzecz bardziej uniwersalnej edukacji społecznej oraz całkowite związanie pisma z działalnością wydawcy, Ośrodka „Brama Grodzka - Teatr NN”, który od początku istnienia pozostaje wierny tytułowi swojego pierwszego programu „Pamięć - Miejsce - Obecność”. Choć Ośrodek prowadzi wiele różnorodnych projektów, zawsze można je usytuować między tymi trzema pojęciami. Tworzą one całość, swoisty „ideogram”, trójkąt wzajemnego przenikania się i relacji. Co prawda trzywyrazowe tytuły są dość popularne, ale rzadko który bywa odkrywczy i wnosi coś nowego. Próba czasu, jaką z powodzeniem przeszedł ten program w Ośrodku, dowodzi, że hasło „Pamięć - Miejsce - Obecność” nie tylko ładnie brzmi. Sądzę, że wyznacza

ono trzy osie, trzy wymiary tej samej, odrębnej i realnej przestrzeni aksjologicznej, która z różnych względów jest szczególnie ważna w naszej części świata i momencie historii. Zgłębianiem tej przestrzeni chcielibyśmy się zająć w „Scriptores”. Czytelnik lubiący mniej abstrakcyjny język znajdzie na stronie tytułowej uproszczoną, ale bardziej konkretną wersję podtytułu pisma: „laboratorium pamięci - małe ojczyzny - spotkania kultur”. Na pewno znajdzie się wiele okazji, aby bliżej omówić te hasła. Gdzieś pomiędzy nimi sytuuje się tematyka, która również będzie się przewijać w „Scriptores”, związana z samorządnością, mediami i edukacją, tymi bardzo już namacalnymi wymiarami, które dają o sobie znać, gdy pomysły związane z pamięcią, miejscem i obecnością chce się wprowadzić w czyn.

Pierwszy z dwóch zeszytów „Scriptores” poświęconych polsko-żydowskiemu Lublinowi. Numer jest przeznaczony dla współczesnego polskiego czytelnika i ma charakter edukacyjny. Jego celem jest zwrócenie uwagi na żydowską społeczność, która przez ponad 400 lat była częścią Lublina, współtworzyła to miasto (oraz setki jemu podobnych miast i miasteczek), w czasie wojny została zniszczona, a dziś jest całkiem zapomniana. Niewątpliwie stało się tak ze względu na polityczną sytuację Polski, luki w nauczaniu historii i resentymenty, ale dziś ten stan jest umacniany przez wpływ masowej kultury mediów, która nie sprzyja rozwojowi tożsamości opartej na historii miejsca, w którym się żyje.

Jest prawdą często przypominaną, że „przez ponad 400 lat stanowili oni prawie połowę mieszkańców miasta”. Co jednak ten fakt oznaczał w praktyce? Kim byli owi „Lubelscy Żydzi”? Czy moglibyśmy - przeprowadzając swoisty eksperyment mentalny - znaleźć z nimi wspólny język?

Wydawcą pisma jest Ośrodek „Brama Grodzka - Teatr NN”. Jego działalność inspirowana jest historią Bramy Grodzkiej, będącej niegdyś przejściem z miasta chrześcijańskiego do żydowskiego.

Marcin Skrzypek

Format B5, ponad 200 stron, cena 15 zł + koszty przesyłki. Kontakt z redakcją: Marcin Skrzypek, Lublin, ul. Grodzka 21, 20-112 Lublin, tel. 81-532-58-67, faks: 534-61-10, marcin@tnn.lublin.pl, www.scriptores.tnn.lublin.pl Na stronach są zamieszczone m.in. opisy do wszystkich tekstów.